GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 103. Joi, 8 (20) Maiŭ. 1886.

Braşovŭ 7 Maiŭ 1886.

Astăḍĭ nu se mai vorbesce pe la noi decâtŭ de urmările ruperei negociărilorŭ pentru înoirea convenţiei comerciale cu România. Au începutŭ ómenii a face socotéla câtŭ vorŭ perde şi nu mai trebue s'o spunemŭ, că resultatulŭ acestui calculŭ este câtŭ se póte de rĕu. Nu mai e vorba de perderĭ de sute de mii, ci de milióne, décă va înceta comerciulŭ cu România.

Foile ungurescĭ din Pesta încălecară în primele momente calulŭ de bătaiă, cerêndŭ cele mai severe represalii contra României. Acum se mai rĕcorescŭ, după ce vĕdŭ că nu le folosesçe nimicŭ. Unele foi au şi începutŭ sĕ pledeze pentru moderaţiune. Şi în Austria e vorba numai de decretarea unei supra-taxe de 30°/° în schimbulŭ concesiunei, ca terminulŭ espirării convenţiei sĕ fiă prelungitŭ.

Nu scimŭ ce hotărîrĭ a luatŭ comisiunea vamală austro-ungară ce s'a întrunitŭ alaltăerĭ în Viena; dér după tóte cele premerse trebue sĕ credemŭ, că ea se va fi pronunţatŭ mai multŭ pentru unŭ *modus vivendi* vamalŭ, decâtŭ pentru unŭ rĕsboiu vamalŭ. Suntŭ marĭ interese în jocŭ şi de aceea s'a formatŭ părerea, că mai bine e a se mulţămi cu puţinŭ şi a nu încorda şi mai tare relaţiunile comerciale cu România; căcĭ acéstă ţéră are Dunărea deschisă şi are Marea, şi prin urmare nu i se potŭ tăia arterele comerciului ei; şi apoi la acésta se mai adauge şi concurenţa Germaniei şi a celorlalte state.

Caracteristică pentru dispoşiţiunea ce domnesce în Viena este şi declararea d-lui de Pusswald în comisiunea vamală, că raporturile monarchiei austro-ungare cu România continuă a fi cele mai satisfăcĕtóre şi cà nu este adevĕratŭ, că şi motive de ordine politică arŭ fi contribuitŭ la ruptura negocierilorŭ.

Judecândŭ din limbagiulŭ organului guvernului „Voinţa Naţională“, se pare că şi în cercurile autorisate din Bucurescĭ nu se consideră ruptura ca definitivă şi se speră, décă nu într'o deplină împăciuire, celŭ puţinŭ într'unŭ *modus vivendi*.

Étă ce scrie „Voinţa Naţională“ vorbindŭ despre unŭ articulŭ alŭ ḍiarului „Neue Freie Presse“:

„După ce „Neue Freie Presse“ recunósce că România a fostŭ multŭ timpŭ lovită pe nedreptŭ, se întrébă: Ce face contele Kalnoky în tóte aceste împrejurărĭ? Aceeaşĭ întrebare ne-o punemŭ şi noi. Ce face contele Kalnoky pentru a face sĕ triumfe idei mai înţelepte atâtŭ la Pesta câtŭ şi între membrii polonĭ ai parlamentului?“

„Sĕ scie în adevĕrŭ că Polonii au primitŭ cu bucuriă vestea amânărei negociărei cu România şi deputatulŭ Abrahamovicz a datŭ a înţelege că câtŭ timpŭ renta pămêntului va cresce în Galiţia, puţinŭ îi va păsa de interesele industrialilorŭ austriacĭ.“

„După cum se póte vedé, chiar vecinii noştri recunoscŭ, că greutăţile nu vinŭ din partea nóstră, ci din partea lorŭ chiar. Presiune decĭ nu trebue sĕ fiă făcută asupra nóstră, *ci asupra producĕtorilorŭ ungurĭ şi galiţianĭ*. Câtŭ despre noi, vomŭ arăta într'unŭ numĕrŭ viitorŭ, care suntŭ condiţiile sine qua non a încheierei unei convenţii cu Austria. Fără aceste condiţiunĭ, orĭce încercare din partea imperiului vecinŭ d'a ne impune o convenţiă, care sĕ stipuleze numai folóse pentru o parte şi numai sarcinĭ pentru cealaltă, va rĕmâné cu totulŭ zadarnică“.

„Deja o mare agitaţiă s'a începutŭ în Austria. Industriaşii pe de o parte, ér marele companii de drumŭ de fierŭ şi mai cu sémă „Societatea de navigaţiă pe Dunăre“, de alta, îşĭ dau tóte silinţele pentru a se reîncepe negociările. Se scie în adevĕrŭ că „Societatea de navigaţiă“ şi societatea Lemberg-Cernăuţĭ-Iaşĭ, ar fi cu totulŭ ruinate décă s'ar întrerupe relaţiile comerciale între România şi Austro-Ungaria.“

„Putemŭ crede decĭ că au dreptulŭ *aceĭa, carĭ socotescŭ că negociările au încă sorţĭ de isbândă d'a ajunge la vre-unŭ resultatŭ.*“.

Desbaterile asupra legii glótelorŭ.

(Fine.)

In şedinţa dela 11 Maiu se continuă desbaterea specială.

§ 5. Glótele se'ntrebuinţéză de regulă înăuntrulŭ graniţelorŭ ţĕrii, totuşĭ esceptionalŭ se potŭ întrebuinţa şi în afară de graniţele ţĕrilorŭ corónei ungurescĭ, atuncĭ însă se cere speciala dispunere a legislaţiunei.

Der decă dieta n'ar fi adunată şi din întârḍiere s'ar puté nasce periculŭ, Maiestatea Sa, pe lângă rĕspunderea întregului ministeriu şi aprobarea ulterióră a representanţei ţĕrii, póte ordona întrebuinţarea glótelorŭ şi în afară din ţéră.

La o trebuinţă estraordinară — anume decă în cursulŭ rĕsboiului reserva întregitóre destinată pentru manţinerea statului de rĕsboiu, cerutŭ de lege, alŭ armatei (marinei de rĕsboiu) nu ajunge — ântĕia chemare a glótelorŭ se póte întrebuinţa, în mĕsura şi pe durata neapĕratei trebuinţe, spre întregirea armatei, precum şi a landverului.

Aceia, carĭ s'au rĕscumpĕratŭ dela serviciulŭ militarŭ, înainte d'a intra în vigóre art. de lege XL şi XLI din 1868, sub efectulŭ ordinaţiunilorŭ de atuncĭ, nu se potŭ întrebuinţa spre eventuala întregire a armatei şi a landverului.

Acestŭ paragrafŭ s'a primitŭ cu următórele amendamente alŭ lui Ivanka şi alŭ lui Toth, alŭ acestuia cu modificarea ministrului:

»Spre scopulŭ acesta se potŭ conchiăma numai obligaţii la glóte, carĭ séu suntŭ deja instruaţĭ milităresce de mai 'nainte, séu au sĕ se instrueze imediatŭ cu acéstă ocasiune şi se va începe cu clasele de etate cele mai tinere. Inainte de cuvêntulŭ „reserva întregitóre“ în alinea 3-a sĕ se adauge cuvêntulŭ »instruită.« (Ivanka.)

»In locŭ de espresiunea »spre întregirea armatei« în alinea 3-a sĕ se ḍică »spre întregirea părţii ungare a armatei.“ Apoi în alineele 3-a şi 4-a sĕ se adaugă, că aceia, carĭ serviciulŭ de 12 anĭ şi l'au făcutŭ la landverŭ, se potŭ întrebuinţa numai spre întregirea landverului.“ (Toth.)

»Trupele sanitare în sensulŭ art. de lege XXXIX din 1882 nu se potŭ întrebuinţa pentru întregirea părţii ungare a armatei.« (Ministrulŭ Fejervary.)

§ 6. Persónele glótelorŭ conchiămate a face serviciu stau din ḍiua conchiămării până în ḍiua disolvării chiămărei sub prescripţiunile penale şi disciplinare militare. —

In casŭ de concediu alŭ obligaţilorŭ la glóte raportulŭ militarŭ alŭ acelora se întrerupe pentru timpulŭ respectivŭ.

Acestŭ paragrafŭ s'a primitŭ cu modificarea stilistică propusă de raportorulŭ Münnich, ca adecă în locŭ de espresiunea disolvare, sĕ se pună »concediare“ (liberare.)

§. 7. Gloatele au sĕ se echipeze şi îmbrace milităresce; întru câtŭ cu privire la îmbrăcăminte nu s'ar fi îngrijitŭ deplinŭ până la conchiămarea gloatelorŭ, membrii acestora au sĕ se provedă în timpulŭ întrebuinţării lorŭ cu unŭ semnŭ în colorĭ naţionale, care sĕ se cunóscă de departe; oficerii şi suboficerii pórtă semnele rangului şi distincţiunei militare.

Acestŭ paragrafŭ s'a primitŭ cu următorulŭ amendamentŭ alŭ ministrului Fejervary:

„Limba de comandă, semnele rangului, echiparea, înarmarea, regulamentele de serviciu şi de esercitiu suntŭ asemenea celorŭ stabilite în § 18 din art. de lege XLI din 1868 despre landverŭ.“

§. 8. Cu privire la premiărĭ şi distincţiunĭ, la pretenţiunĭ, la transportŭ, la adăpostire, îngrijirea cu banĭ şi naturalie, la tractare în casurĭ de rănirĭ şi bóle, precum şi la îngrijirea de cei rĕmaşĭ în vieţă, după art. de lege LI din 1875 glótele se vorŭ tracta în acelaşĭ modŭ, ca armata, respective ca landverulŭ.

Acestŭ paragrafŭ s'a primitŭ neschimbatŭ.

In şedinţa dela 12 Maiu se continuă desbaterile.

§. 9. Oficerii glótelorŭ se numescŭ de Maiestatea Sa la propunerea ministrului de apĕrare a ţĕrii, care îi alege deja în timpŭ de pace din anŭ în anŭ. Suboficerii glótelorŭ se alegŭ din anŭ în anŭ şi în casŭ de lipsă se numescŭ — eventualŭ în înţelegere cu autoritatea politică respectivă — de acelŭ comandantŭ de batalionŭ de honvenḍi séu de regimentŭ de husarĭ honvedĭ, în alŭ cărui cercŭ de evidenţă aparţine despărţămêntulŭ gloatelorŭ.

Acestŭ paragrafŭ se primesce cu amendamentele, alŭ lui Ivanka şi alŭ lui Iranyi:

„Oficerii glótelorŭ îşĭ potŭ păstra rangulŭ de oficerŭ şi în timpŭ de pace, cu permisiunea Maiestăţii Sale décă ei cerŭ acésta printr'o petiţiune adresată ministrului honveḍilorŭ.« (Ivanka.)

„Oficerii glótelorŭ sĕ se numéscă numai din rêndurile cetăţenilorŭ statului ungarŭ.“ (Iranyi.)

§. 10. Ţinerea în evidenţă a obligaţilorŭ la glóte, precum şi împărţirea chiămărilorŭ în unităţĭ tactice se face prin comandele honveḍilorŭ.

Autorităţile administrative încă suntŭ îndatorate a ţiné evidenţa, şi purtătorii matriculelorŭ în sensulŭ § 43 din art. de lege XL din 1868 au sĕ le stea în ajutorŭ.

Cadrele glótelorŭ se desemnéză deja în timpŭ de pace.

§. 11. Cheltuelile glótelorŭ conchiămate se acoperŭ din bugetulŭ ministerului de rĕsboiu comunŭ.

§ 12. Prin acéstă lege se scotŭ din vigóre art. de lege XLII din 1868, precum şi dispoşiţiunile art. de lege XL din 1868 privitóre la glóte, care se abatŭ dela dispoşiţiunea legii de faţă.

§. 13. Acéstă lege, îndată ce a căpĕtatŭ putere, se aplică asupra tuturorŭ acelora, carĭ se obligă prin dispoşiţiunile acesteia a lua parte la glóte.

§. 14. Cu esecutarea acestei legĭ se încredinţéză ministrulŭ de apĕrare a ţĕrii.

Aceste articule s'au primitŭ neschimbate. Prin urmare legea glótelorŭ mai are sĕ fiă sancţionată de Maiestatea Sa, pentru ca sĕ se încépă apoi esecutarea ei.

SCIRILE ḌILEI.

O nostimă scire ne dau foile ungurescĭ: Fişpanulŭ Sĕcuilorŭ, Potsa Jozsef, şĭ-a serbatŭ cu mare solemnitate în 12 Maiu n. jubileulŭ de 50 anĭ. Fişpanulŭ a primitŭ numeróse felicitărĭ din tóte părţile şi dela toţĭ. Intre aceştia — spune cu mirare corespondentulŭ lui »Kolozsvári Közlöny« — au fostŭ şi „Valachii.« Corespondentulŭ reproduce o parte din discursulŭ, ce — în numele preoţilorŭ valachĭ — l'a rostitŭ protopopulŭ din Breţcŭ, Demetriu Coltofeanu, prin care acesta declară în numele celorŭ 23 mii Românĭ gr. or. din acelŭ fişpănatŭ, „că suntŭ egalĭ îndreptăţiţĭ întru tóte, măcarcă faţă de Sĕcui suntŭ în minoritate disparentă Valahii.“— De o cam dată ne mărginimŭ a observa, că e de datoria numitului d-nŭ protopopŭ a desminţi pe corespondentulŭ fóiei ungurescĭ, ca sĕ nu mai revenimŭ asupra acestui faptŭ neplăcutŭ.

—x—

Comisiunea mixtă pentru delimitarea hotarelorŭ dintre România şi Bulgaria, în partea dinspre Dobrogea, a plecatŭ din Bucurescĭ la Silistra, spre a resolva cestiunea la faţa locului.

—x—

»Epoca« scrie: »Printre pretenţiunile guvernului austriacŭ în cestiunea *convenţiunei de comerţŭ*, putemŭ da următórele amĕnunte: In privinţa granelorŭ delegaţii austriacĭ n'au admisŭ libera trecere a grânelorŭ nóstre decâtŭ până la o óre-care zonă stabilită de guvernulŭ austriacŭ. La acésta a rĕspunsŭ d. Aurelian, că primesce pretenţia Austriei, dér că cere, ca şi pentru productele manufacturate austro-ungare sĕ se facă o zonă, care sĕ mérgă dela Câmpina la Turnu-Severinŭ, şi peste care productele austriace sĕ nu pótă trece fără se plătéscă o taxă. In privinţa vitelorŭ delegaţii austriacĭ au cerutŭ, ca conflictele ce se vorŭ ivi între România şi Ungaria, se fiă tranşate de unŭ arbitru, care va fi austriacŭ *şi care va locuĭ la Viena.*«

—x—

»Prunculŭ românŭ“ înregistréză sgomotulŭ, că din ḍiua espirărei convenţiunei austro-române, tarifulŭ autonomŭ va fi aplicatŭ atâtŭ puterilorŭ, carĭ n'au convenţiunĭ cu statulŭ românŭ, câtŭ şi acelorŭ a cărorŭ convenţiunĭ suntŭ în parte basate pe tarifulŭ generalŭ din 1877. Intre aceste din urmă puterĭ suntŭ Germania şi Englitera. „Pare, ḍice numitulŭ ḍiarŭ, că Germania

va consimţi la acésta, rĕmânêndŭ sub regimulŭ convenţionalŭ numai 126 de articole.«

—x—

Ni se scrie, că preotulŭ gr. cat. din comuna *Ohaba de Sĕcaşiu* visitéză desŭ cârcĭumele cu cei mai stricaţĭ ómenĭ din comună, aşa că-lŭ vedĭ pe stradă într'o stare necuviinciósă, ér străinii rîdŭ dicêndŭ: »nu poţĭ aştepta mai multŭ dela unŭ popă valahŭ.“ Sperămŭ că autoritatea superióră bisericéscă îşĭ va face datoria faţă cu unŭ asemenea preotŭ, ca sĕ nu fimŭ siliţĭ a-i arĕta tóte pĕcatele.

—x—

In sĕptĕmâna acésta, scrie „Epoca,« va pleca în Anglia o comisiune compusă din oficerĭ românĭ de marină, spre a primi două vase de rĕsboiu comandate acolo pentru Romănia.

—x—

Musică pe promenadă. Adĭ Miercurĭ în 19 Maiu n., capela orăşenéscă va cânta la órele 5 şi jumĕtate în pavilionulŭ musicei de pe promenada de josŭ.

—x—

Teatru ungnrescŭ. Astă séră se va juca: „Ill a Berek“ sĕu »Az igazgatótanács megugrott“, vaudville în trei acte de Meilhac şi Hallevy.

Pesta, 16 Maiu n. 1886.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Escelenţia Sa Metropolitulŭ românŭ gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraşŭ, cu reşedinţa în Blaşiu, *Dr. Ioanŭ Vancea* de Butésa, din 14 n. l. c. se află aicĭ împreună cu episcopii sufraganĭ: *Pavelŭ, Dr. V. Mihályi* şi *Dr. Szabo,* de unde mâne séră vorŭ pleca către *Roma,* unde vorŭ fi primiţĭ în audienţă din partea Sânţeniei Sale *Pontificelui romanŭ.*

Acésta este causa pentru care Majestatea Sa Impĕratulŭ-Rege va primí mâne în audienţă pe prelaţii noştri, cum v'am comunicatŭ şi pe cale telegrafică. Dealtmintrelea dênşii din punctulŭ de vedere alŭ unorŭ consideraţiunĭ, au comunicatŭ mai dinainte şi în scrisŭ guvernului, că suntŭ decişĭ a se presenta in corpore înaintea scaunului pontificialŭ, unde şi aşa n'au fostŭ de multŭ.

Este şi de lipsă, ca şi prelaţii noştri uniţĭ sĕ 'şĭ aducă omagiele în persónă noului pontifice, sĕ-i mulţăméscă pentru bunăvoinţa ce a documentat'o faţă cu biserica română unită şi sĕ-lŭ informeze mai deaprópe despre unele şi altele, despre carĭ Sânţenia Sa n'are cunoscinţă, pentru că „*suntŭ multe nĕcazurile drepţilorŭ*“.

Inmormêntarea lui Alexandru Nedelcu.

Lugoşiu, 11 Maiu 1886.

Românimea lugoşană jelesce pe unŭ demnŭ fiu eşitŭ din sînulŭ sĕu, pe unŭ rarŭ bărbatŭ, pe unŭ mare binefăcĕtorŭ, care astădĭ nu se mai numĕră între cei vii. Obositŭ de munca continuă şi grea ce-a îndeplinit'o în acéstă vale a plângerilorŭ, a părăsit'o mutându-se la vecînica odihnă, acolo »unde nu este durere, nicĭ întristare, nicĭ suspinare, ci viéţă fără ‚de sfêrşitŭ.“

Dér nu numai Românii lugoşenĭ deplângŭ şi jălescŭ perderea acestui demnŭ fiu odrăslitŭ din némulŭ lorŭ, ci totŭ Românulŭ de bine, pentru că fraţĭ suntemŭ cu toţii, de o mamă şi de unŭ sânge, şi durerea ca şi bucuria comună ne este tuturorŭ.

Şi óre cine sĕ fiă bărbatulŭ acesta, după care plânge românimea lugoşană şi împreună cu dênsa totŭ sufletulŭ adevĕratŭ românescŭ?! Unŭ simplu, dér demnŭ cetăţenŭ alŭ ţĕrii, unŭ bunŭ creştinŭ şi Românŭ cu trupŭ şi cu sufletŭ, carele nu prin vorbe góle, nicĭ prin promisiunĭ neînplinite, ci prin fapte îndeplinite şĭ-a arătatŭ dragostea faţă cu multŭ cercata sa naţiune.

Alexandru Nedelcu, fostŭ măestru funarŭ în Budapesta, e bărbatulŭ despre care vorbescŭ. Nume necunoscutŭ a fostŭ acesta, pănă acuma în mare parte, lumei românescĭ. Actulŭ sĕu mare ce l'a îndeplinitŭ, îlŭ face însĕ demnŭ de a fi cunoscutŭ de tótă suflarea românéscă, nemurire şĭ-a câştigatŭ prin trênsulŭ şi pururea neştersŭ îi va fi scrisŭ numele în şirulŭ mecenaţilorŭ naţiunei nóstre.

Şi óre care e acelŭ mare actŭ prin care şĭ-a câştigatŭ nemurire pentru românime?! Écă rĕspunsulŭ: Averea sa frumósă în sumă de peste 70,000 fl. v. a. câştigată cu multă trudă şi ostenele a sacrificat'o pe altarulŭ multŭ iubitei sale naţiunĭ, a testat'o pentru alinarea suferinţelorŭ vĕduvelorŭ şi a orfanilorŭ, pentru fericirea fetelorŭ sĕrace cu bună purtare, pentru ajutorarea şi crescerea de măestrii românĭ, pentru ajutorarea copiilorŭ sĕracĭ iubitorĭ de carte, c'unŭ cuvêntŭ, pentru prosperarea şi înflorirea naţiunei sale.

Rarĭ suntŭ la noi, Românii bărbaţii, cu esemplulŭ decedatului Alexandru Nedelcu, dér câtu'sŭ mai rarĭ cu atâta se cade ca numele lorŭ sĕ le popularisămŭ, ca astfelŭ din némŭ în némŭ sĕ rămână cunoscute ér memoria binefăcĕtorilorŭ sĕ fiă neuitată şi exemplulŭ lorŭ demnŭ de imitatŭ şi de alţĭ Românĭ cu dare de mână şi iubitorĭ de rădicarea némului din care au odrăslitŭ.

După aceste cuvinte vĕ rogŭ, d-le Redactorŭ, sĕ-mĭ permiteţĭ a vĕ descrie în liniamente scurte îmormêntarea marelui binefăcĕtorŭ alŭ Lugoşenilorŭ.

Alexandru Nedelcu a repausatŭ în nóptea spre 6 a l. c. în Budapesta. Osămintele lui au fostŭ transportate la Lugoşŭ, unde, sosindŭ la 9 l. c. la 10 l. c. au fostŭ aşedate cu mare pompă în capela gr. or. din cimitirulŭ românŭ din locŭ, la a cărei rădicare şi defunctulŭ a contribuitŭ cu 1000 fl. v, a.

O îmormêntare întru adevĕrŭ démnă de unŭ aşa destinsŭ binefăcĕtorŭ i-au făcutŭ Românii Lugoşenĭ. In 9 a. l. c. pe la órele 6 d. p. sosindŭ osămintele defunctului din Budapesta la Lugoşŭ, la gară au fostŭ aşteptate de o mare mulţime de poporŭ de tóte naţiunile şi confesiunile, la carĭ s'au mai adausŭ şi străinĭ veniţĭ de prin comunele învecinate. După ce au fostŭ luate în primire din partea preşedintelui Comitetului parochialŭ gr. or. din Lugoşŭ, au fostŭ depuse pe carulŭ funebralŭ şi după ce au fostŭ binecuvêntate de preoţimea gr. or. din locŭ sub pontificarea protosincelului episcopescŭ din Caransebeşŭ Revds. d-nŭ Filaretŭ Musta, conductulŭ funebralŭ la sunetulŭ jalnicŭ, piu şi armoniosŭ alŭ cântărilorŭ funebrale esecutate de tinerimea scolastică dela scólele gr. or. din locŭ, de chorulŭ clericilorŭ dela institutulŭ gu. or. din Caransebeşŭ sub conducerea destinsului cântăreţŭ şi profesorŭ, d-lŭ Popovicĭ, şi de chorulŭ micstŭ alŭ Reuniunei române de cântărĭ din locŭ s'a pusŭ în mişcare spre biserica gr. or. unde sicriulŭ cu osămintele defunctului a fostŭ aşedatŭ peste nópte şi priveghiatŭ de preoţime şi poporŭ,

A 2-a di Lunĭ, la 10 l. c. pe la órele 9 s'a începutŭ de nou binecuvêntarea repausatului în biserică ér la sfêrşitŭ Revds. d-nŭ protosincelŭ Filaretŭ Musta a rostitŭ o vorbire funebrală bine întocmită şi a luatŭ ertăciunile obicĭnuite. După aceste sicriulŭ cu osămintele defunctului, fiindŭ scosŭ din biserică şi asedatŭ pe carulŭ funebralŭ, conductulŭ compusŭ din miile de poporŭ adunatŭ, s'a pusŭ în mişcare spre cimitirulŭ orăşenescŭ românŭ în următórea ordine: 1) Copiii dela scólele gr. or. din locŭ în frunte cu crucea defunctului şi cu stégurile (praporii) funebralĭ. 2) La 30 de copii îmbrăcaţĭ în stihare şi cu feşnice cu luminĭ aprinse în mânĭ. 3) 2 fete îmbrăcate în vestminte de doliu, purtândŭ o cunună de florĭ pompósă trămisă de P. S. Sa episcopulŭ Iónŭ Popasu cu următórea inscripţiune: ‚Ioanŭ Popasu, Episcopulŭ Caransebeşului«, In semnŭ de mulţămită din partea diecesei Caransebeşului.“ 4) Corulŭ plugarilorŭ românĭ din comuna Hezendeştĭ. 5) Două fete îmbrăcate în doliu purtândŭ o cunună frumósă de florĭ cu inscripţiunea: »Mecenatului binefăcĕtorŭ Alecsandru Nedelcu com. bis. gr. or. română Lugoşŭ«. 6) Corulŭ plugarilorŭ românĭ din comuna Satulŭ micŭ. 7) Două fete îmbrăcate în doliu purtândŭ o altă cunună. 8) Corulŭ reuniunei române de cântărĭ din Lugoşŭ. 9) Alte două fete îmbrăcate în doliu, purtândŭ o frumósă cunună de florĭ artificiale. 10) Corulŭ clericilorŭ gr. or. din Caransebeşŭ. 11) Preoţimea îmbrăcată în pompóse ornate bisericescĭ de doliu. 12) Vre-o 30 bărbaţĭ, poliţiştĭ, cu facle în mână. 13) Trăsura mortuară cu osămintele defunctului încungiurată de o gardă de onóre compusă din tinerĭ şi încărcată cu o mulţime de cununĭ frumóse de florĭ, parte venite din Pesta, parte depuse în Lugoşĭ de amicĭ rudenii şi cunoscuţĭ. 14) Trăsura de gală. 15) Trasura cu vĕduva defunctului. 16) Miile de poporŭ ce cu lacrămile în ochĭ făceu defunctului ca unui binefăcĕtorŭ ultima onóre pămêntéscă.

Conductulŭ funebralŭ astfelŭ compusŭ şi pusŭ în mişcare dela biserica gr. or. din locŭ pe la órele 10 cu paşĭ linĭ percurgêndŭ calea la sunetulŭ armoniosŭ alŭ cântărilorŭ funebralĭ intonate de 4 corurĭ vocale, pe la órele 12 ajunse înaintea capelei din cimitirulŭ românŭ orăşănescŭ, unde d-lŭ preşedinte alŭ comitetului parochialŭ gr. or. din locŭ Coriolanŭ Brediceanŭ mai 'nainte de a se depune osămintele defunctului spre vecĭnică odihnă rostì unŭ prea frumosŭ discursŭ care a mişcatŭ pe toţĭ cei de faţă. (Ilŭ vomŭ publica mâne).

Nĕcazurile economilorŭ.

Din jurulŭ Gurghiului, 9 Maiu n. 1886.

In tótă privinţa primăvara din acestŭ anŭ pentru economii şi lucrătorii de pămêntŭ este nefavorabilă, din causă că pănă la finele lui Aprilie a fostŭ secetă mare împreunată cu furtune şi vênturĭ recĭ, carĭ au uscatŭ pămêntulŭ aşa de tare, încâtŭ plugarii ţĕranĭ nŭ au pututŭ ara şi sĕmĕna locurile la timpŭ; deja au fostŭ siliţĭ a întrerupe cu plugăritulŭ, lucrulŭ principalŭ, şi a se ocupa cu alte lucrurĭ economice mai ne'nsemnate, aşteptândŭ plóia şi schimbarea timpului.

In 1 Aprilie c. Sâmbătă pe la 2 óre după amédĭ, ce e dreptŭ a şi începutŭ a ploua — plóiă lină, bună şi frumósă, care pe sêrmanii ómenĭ i-au îmbucuratŭ, şi gata cu braţele deschise aşteptau cu nerĕbdare diua de Lunĭ ca sĕ încépă mai departe la plugăritŭ. Ḑiua dorită a sositŭ, dér' cu dênsa tot-odată au sositŭ vremurĭ şi mai slabe; căcĭ de Lunĭ, 3 Aprilie c. nóptea pănă adĭ incontinuu plouă, ninge, suflă vêntŭ rece şi e frigŭ, încâtŭ ómenii suntŭ siliţĭ a umbla în vestminte de iérnă, şi ară câte o jum., celŭ multŭ 1 óră; dér suntŭ siliţĭ a sta cu plugulŭ în locŭ şi a se depărta dela hotarŭ acasă, pentrucă furtunile cu omĕtŭ şi ploile cele aspre îi împedică a ara. Şi pe când scriu acestea, în comuna şi ho-

---

FOILETONŬ.

Călĕtoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Câtŭ de puţinŭ se putea încrede cineva în insulanii din Bumbireh, se póte vedé din următórea întêmplare:

Din lipsă de nutremêntŭ Stanley se vĕduse silitŭ a trimite câţĭ-va Vaganda la Bumbireh, ca sĕ cumpere cu mărgele şi stofe banane şi alte lucrurĭ de mâncare. Vaganda fură chemaţĭ pe uscatŭ şi li se spuse, sĕ'şĭ rupă singurĭ bananele trebuinciose. Eĭ se învoiră cu acésta. Numaĭ unulŭ rĕmase în luntre.

Dintr'odată audì celŭ lăsatŭ în luntre nisce strigăte îngrozitóre şi 'ndată după acésta vĕdŭ pe maĭ mulţĭ din soţiĭ sĕĭ alergândŭ din rĕsputerĭ spre dênsulŭ. Fugariĭ se aruncară iute în apă şi 'şĭ deteră tóte silinţele ca sĕ ajungă câtŭ maĭ curênd în luntre. Ce împărtăşiră eĭ, era lucru înfiorătorŭ. Sĕlbaticiĭ se aruncaseră pe neaşteptate asupra bieţilorŭ Vaganda, pe unulŭ îlŭ omorîseră, pe optŭ îĭ răniseră greu, ceilalţĭ scăpară cu fuga.

Ómeniĭ luĭ Mtesa îlŭ provocară pe Stanley, sĕ rĕsbune acéstă faptă mişeléscă. Nevoindŭ sĕ le dea ascultare, eĭ începură a se arĕta recĭ faţă de dênsulŭ.

Intr'aceea se apropia totŭ maĭ multŭ timpulŭ, în care luntrile trimise sĕ ia pe ceĭ lăsaţĭ în insula „Refugiu,“ trebuiau sĕ soséscă.

Intrebarea, décă duşmaniĭ vorŭ lăsa mica flotă sĕ se apropie în linişte, séu nu, îĭ umplea pe toţĭ de grijă, de óre-ce maĭ fiecare avea rudeniĭ printre ceĭ aşteptaţĭ.

Din norocire grija acésta fù de prisosŭ. Când veniră luntrile, duşmaniĭ le lăsară sĕ se apropie de insulă, fără a încerca sĕ le facă vre unŭ rĕu.

Ceĭ de nou sosiţĭ fură primiţĭ cu o bucuriă nespusŭ de mare. Bucuria acésta însă se turburà fórte, când Manva Sera împărtăşì, că érăşĭ se cufundase o luntre şi înpreună cu dênsa se prăpădiseră şi doĭ Vangvana.

Acum călĕtoria spre Uganda se putea urma maĭ departe. De óre-ce trecerea pe lângă Bumbireh cu greu se putea face fără luptă, Stanley decise, ca înainte de a 'ncerca sĕ trécă, sĕ-ĭ atace pe sĕlbaticĭ chiar în insula lorŭ. Planulŭ acesta era de totŭ îndrăsneţŭ, de óre-ce într'aceea prin contingente nouĕ numĕrulŭ insulanilorŭ se urcase la 3000 ómenĭ.

Cu 10 canoe, 230 lăncerĭ şi 50 de ómenĭ înarmaţĭ cu puscĭ trecù călĕtorulŭ nostru la Bumbireh. Elŭ îĭ găsi aicĭ pe sĕlbaticĭ aşedaţĭ în liniĭ dese aprópe de ţermure într'o posiţiune aşa de favorabilă, încâtŭ nu puteau fi atacaţĭ cu succesŭ în nicĭ unŭ chipŭ.

Stanley porunci, ca luntrile sĕ fiă mânate spre o altă parte, de unde ataculŭ se putea face maĭ uşorŭ. Sĕlbaticiĭ, vĕdêndŭ acésta, îşĭ părăsiră posiţia lorŭ cea bună şi alergară în fuga mare, ca sĕ-ĭ oprescă pe duşmanĭ de a debarca. Stanley dispuse, ca luntrile sĕ se aşeze într'o depărtare de vre-o 90 metri dela ţĕrmure, dară tóte cu cóstele către acesta; după aceea sĕlbaticiĭ, fură întrebaţĭ încă odată: ce voiescŭ: rĕsboiu séu pace?

„Nangu! Nangu!*) Veniţĭ încóce numaĭ, noĭ sûntemŭ pregătiţĭ!“ strigară cu toţiĭ, ameninţândŭ.

Stanley comandà ómenilorŭ sĕĭ, sĕ pusce. Maĭ mulţĭ dintre insulanĭ cădură la pămêntŭ parte morţĭ, parte răniţĭ. Ceĭ maĭ mulţĭ dintre dênşiĭ se retraseră cu repejune înapoĭ ca sĕ'şĭ caute adăpostire. Uniĭ dintre eĭ însă avură atâta îndrăsnélă, încâtŭ cutezară a înainta spre luntri, voindŭ sĕ atace pe ceĭ aflătorĭ într'ênsele. Ómeniĭ luĭ Stanley dau salve după salve. Efectulŭ fù aşa de mare, încâtŭ sĕlbaticiĭ se retraseră înapoĭ departe şi totŭ maĭ departe. Lănceriĭ, carĭ erau ceĭ maĭ mulţĭ Vaganda, voiră sĕ-ĭ urmărescă pe duşmanĭ, Stanley însă nu le dete voiă. Elŭ nu voia sĕ verse sânge fără nicĭ unŭ scopŭ, de óre-ce credea, că ĭ-a înfricoşatŭ pe insulanĭ aşa de tare, încâtŭ nu vorŭ

*) Nu, nu!

tarulŭ nostru omĕtulŭ este de $1^1/_2$ urme de grosŭ. Peste nópte in 7 şi 8 Maiu n. a brumatŭ şi ingheţatŭ, făcĕnd mare stricăciune în fasole, rĕsadurĭ de curechiu şi în alte legume sĕmĕnate mai de vreme. Apoi frunḑa arborilorŭ din pădure, după brumă şi ingheţŭ a rĕmasŭ friptă ca de focŭ, éră prunii, merii, perii şi persecii carĭ erau înfloriţĭ frumosŭ şi promitéu îmbelşugare mare, prin rĕcélă s'au vătĕmatŭ şi póme nu vomŭ avé, — şi se póte, că totŭ aşa se va întêmpla şi cu viile. Şi ce ḑicŭ ţĕranii noştri la tóte acestea?

Fără a despera, décă dai la vorbă cu dênşii despre vremile rele care umblă, te mângâe ḑicêndŭ: Acestea suntŭ pedepse trimise dela Dumneḑeu, trebue sĕ le suferimŭ, că suntŭ trimise pentru pĕcatele nóstre. Cu de acestea îi astupă omului gura, încâtŭ nu mai scie ce sĕ le rĕspunḑă.

Sĕmĕnăturile de tómnă, precum: grâu, alacŭ şi altele prin seceta şi vênturile cele recĭ de pănă acuma au suferitŭ încâtva, dér acuma, după ce pămêntulŭ s'a udatŭ cu ploiă, pe lângă tótă rĕcéla s'au îndreptatŭ şi promitŭ bună recoltă.

Trecŭ şi la altŭ obiectŭ; ce se ţine de traiulŭ şi viéţa poporului din jurulŭ acesta, e pacĭnică şi morală, fărădelegĭ, escesurĭ séu alte lucrurĭ necuviincióse nu se pré întêmplă; şi décă totuşĭ — arare orĭ — vine câte unŭ casŭ de acelea înainte, acela vine şi se întêmplă mai cu dédinsulŭ în comunile învecinate cu sĕcuimea, séu în comunile amestecate cu locuitorĭ maghiarĭ.

La locuitorii din comunile purŭ române s'au observatŭ lucrurĭ vrednice de însemnatŭ de unŭ timpŭ de vreme încóce. Sĕrmanii suntŭ puşĭ pe gândurĭ şi meditéză seriosŭ despre întocmirĭ bune, îşĭ sfarmă mintea cu aceea, că pe ce cale şi cum arŭ puté dênşii sĕ 'şĭ asigure o subsistenţă mai bună a traiului pe viitorŭ. Mulţămită cerului, opincarii noştri s'au treḑitŭ din somnulŭ care durmeau mai nainte şi au observatŭ, că pentru dênşii spre a le uşura sórtea nimenea nimicŭ nu lucră şi fără a mai aştepta ajutorŭ, urméză după ḑisa sfintei scripturĭ: „lucră şi te rógă; ajută-'e tu singurŭ şi vei fi ajutatŭ“.

Incheindŭ observŭ şi aceea, cum că ḑiua mucenicului Gheorghe este ḑi însemnată pentru locuitorii românĭ din jurulŭ Gurghiului. In acéstă ḑi, tinerii, fete şi feciorĭ dimpreună cu părinţii se adună în opidulŭ Gurghiu spre a se veseli, şi în mai multe locurĭ deschise tinerimea începe a juca, şi écă aşa, feciorii cu fetele facŭ şi de multe orĭ se întêmplă, că din astfelŭ de cunoscinţe urméză: »Isaia dănţuesce“. In anulŭ acesta însĕ vremea a fostŭ slabă şi nu mulţĭ au fostŭ la jocŭ în Gurghiu, dér şi celorŭ carĭ au fostŭ le-au părutŭ rĕu, pentru că vestmintele cele frumóse de sĕrbătorĭ tóte le-au umplutŭ apa şi le-au întinatŭ, în câtŭ mai multŭ nu vorŭ fi aşa frumóse ca cum au fostŭ mai nainte. Destulŭ nĕcazŭ şi acesta pentru feciorĭ şi fete.

—. *Na—tu.*

Dela Curtea cu juraţĭ din Cluşiu.

După vorbirea procurorului (veḑĭ „Gaz. Trans.“ Nr. 101) s'a apĕratŭ în românesce d. C. Popŭ Păcurarŭ. Discursulŭ acestuia neprimindu-lŭ, lăsămŭ sĕ urmeze a doua vorbire a d-lui *Ioanŭ Slavicĭ*:

Ilustre D-le preşedinte! Pré onoratŭ juríu! Inainte de tóte trebue sĕ reviu asupra cestiunei, despre care vorbii mai înainte, adecă despre posiţia mea la „Tribuna.“ Mai nainte d-lŭ procurorŭ a cerutŭ sĕ se cetéscă nisce acte, din carĭ sĕ se lămuréscă, că odată eu fui redactorulŭ „Tribunei“, şi póte şi acuma sunt acela, primulŭ acusatŭ numai subscrie „Tribuna,“ dér în adevĕrŭ eu aş fi factorulŭ. Insĕ declarŭ, că iau asupra mea responsabilitatea articlului incriminatŭ, deşi redactorulŭ este de faţă; pentrucă eu în elŭ nu afln nimicŭ.

Ce privesce posiţia mea la „Tribuna,« noi acolo nu numai redactămŭ „Tribuna,“ ci lucrămŭ şi altceva, anume ne îngrijimŭ, ca poporulŭ românŭ sĕ aibă o bibliotecă inocentă şi bine aléşă, şi sĕ fiă cetită.

Procurorulŭ ḑice, că „Tribuna« e periculósă, la asta a rĕspunsŭ deja d-lŭ Popŭ Păcurarŭ şi eu numai atâta mai adaugŭ, că d-nii juraţĭ ar trebui sĕ scie şi românesce, ca sĕ pótă judeca asupra activităţii, ce desvoltămŭ noi.

Chiămarea mea póte e redactarea bibliografilorŭ, ér activitatea supremă numai ca sĕ traducŭ din Gogol şi Bredhart novele inocente. Cumcă însĕ şi eu am influinţă la acésta fóiă, e fórte naturalŭ, căcĭ décă m'aşĭ fi dusŭ la d lŭ Păcuraru ca sĕ nu publice articlulŭ, nu l'ar fi publicatŭ şi acésta o aşŭ fi şi făcutŭ pentru d-lŭ Păcuraru.

Mergŭ mai departe. In fóia acésta nicĭ eu, nicĭ d-lŭ Păcuraru nu scriemŭ despre aceea, ce e părerea nóstră. Noi suntemŭ scriitorĭ tinerĭ şi uniculŭ nostru scopŭ la fóia acésta numai acela póte fi, ca sĕ scimŭ, care e opiniunea Românilorŭ? Pe noi nimenĭ nu ne-a pusŭ acolo, aicĭ noi nu representămŭ pe nimenĭ. Nu esistă aicĭ o partidă, a căreia organŭ sĕ fimŭ noi, şi pentru aceea, décă mĕ veţĭ judeca, veţĭ da o lovitură activităţii, ce eu o representezŭ şi conducŭ la foia aceea.

Acuma sĕ revinŭ asupra articulului. Trebue sĕ dechiarŭ, la cuvintele procurorului care obiecţionéză, că cum se potŭ vorbi de aceste în ţéra acésta despre o cestiune seriósă, cumcă lucrurile aceste nu noi le-amŭ adusŭ în publicitate, ci »Kol. Közlöny“ şi mĕ mirŭ că cestiunea acésta se discută în publicŭ în ţéra acésta. Décă unei fóie guvernamentale îi este permisŭ a discuta aşa ceva în publicŭ, atuncĭ şi nouĕ ne este iertatŭ, pentru că ş noi avemŭ publicŭ, cu care trebue sĕ vorbimŭ despre causa asta, fiindŭ elŭ sedusŭ.

Vine »K. K.« şi ne ḑice, nu nouĕ, ci Românilorŭ: voi tóte le veţĭ intrebuinţa spre a vĕ uni cu cei din România. Asta a ḑis'o „Kol. Köz.« décă o ar fi ḑis'o altă foiă, nicĭ nu ne-ar fi durutŭ capulŭ, însĕ a ḑis'o foia guvernamentală, şi acésta e de mare insemnătate. Mai esistă şi alte ḑiare (în Cluşiu), însĕ ce cuprindŭ nu scimŭ. Dér când o fóiă guvernamentală ḑice de aceste, atuncĭ trebue sĕ presupunemŭ, că şi cei din cercurile guvernamentale aşa judecă. Şi noi atuncĭ ce sĕ facemŭ? Sĕ lăsămŭ lucrulŭ baltă? Căcĭ nu e mai comodŭ lucru, ca a tăcé, séu a minţi.

Opiniunea mea însĕ, ca a unui omŭ, care stă singurŭ, nu are nicĭ o insemnătate, decâtŭ că Românii acésta o voescŭ, şi şi „Kol. Köz.“ ḑice, că noi voimŭ sĕ ne unim cu România. Acésta insĕ e numai dorinţă, dér sĕ facemŭ deosebire între voinţă şi dorinţă.

Aceea nu-o ḑicemŭ, că nu e dreptŭ, că nu dorimŭ unirea, dar „Kol K.“ óre nu ar dori, că Ungaria sĕ se estindă dela Adria pănă la Carpaţĭ, ca în ea sĕ nu fiă nicĭ Românii, nicĭ Slovacĭ nicĭ Germani? E frumosŭ, că doresce, întrebamŭ însĕ, că esecutabilŭ e ce doresce? Cumcă Românii dorescŭ e naturalŭ, dér ḑicŭ, că a-o face nu voescŭ.

Trebue însĕ sĕ facemŭ deosebire între Românii culţĭ şi neculţĭ, aḑĭ partea cultă e mai ponderosă, mai târḑiu însĕ potŭ fi cei neculţĭ.

Eu, care cunoscŭ istoria şi imprejurările şi sciu aceea, că unde se cautŭ ajutoriu, astfelŭ judecŭ, ca ţĕranulŭ, care pornesce după instinctulŭ naturalŭ. Ḑicŭ déră, că nu voimŭ şi anume pentru aceea, că nu e esecutabilŭ. E frumosŭ a dori, ca imperiulŭ acela sĕ se estindă dela Dunăre pănă la Nistru, numai câtŭ nu se póte esecuta. Statulŭ ungarŭ nu e ca celŭ turcescŭ, ca de sine sĕ apună, acésta e unŭ statŭ puternicŭ nu numaĭ prin puterea sa, ci şi prin legăturile sale. Cu cine sĕ mĕ unescŭ, ca sĕ dorimŭ acestŭ statŭ? Cu Ruşii? Şi décă după aceste totŭ mai crede cineva, că noi o voimŭ aceea, atuncĭ iee-'şĭ atâta ostenélă, ca sĕ studieze şi sĕ cunóscă cugetarea Românilorŭ.

Acesta e — aşa ḑicêndŭ — textulŭ articlului.

Repetŭ, cestiunea naţionalităţii cuprinsă în acestŭ articlu, nu noi o amŭ adusŭ pe tapetŭ, ci „Kol. Közl.“ a venitŭ şi a ḑisŭ: noi amŭ făcutŭ asta; la ce amŭ venitŭ noi şi amŭ ḑisŭ: nu e adevĕrŭ, ce a-ţĭ ḑisŭ voi, ci aceea ce noi ḑicemŭ.

Stimaţĭ juraţĭ! Décă ne veţĭ judeca pentru acestŭ articlu, pentru aceste idei, nimenĭ nu va lucra mai departe aşa, precum amŭ lucratŭ noi: şi întrebŭ acuma, cum e mai bine, a ḑice acésta astăḑĭ, séu a ḑice, că va veni timpulŭ când o vomŭ şi face?

Mĕ rogŭ, voiţĭ a ne judeca pe noi pentru aceea, ce copii noştri vorŭ face. Stimaţii juraţĭ numai asupra aceleia au dreptulŭ de a se pronunţa: 1) că ce voescŭ eu acuma, şi 2) décă adevĕratŭ e, că eu am provocatŭ pe Românĭ, ca sĕ se rumpă de Ungaria şi sĕ se unéscă cu România? Acésta nu e adevĕratŭ.

Ḑice mai departe d-lŭ procurorŭ, că tóte acestea se potŭ ceti printre şire. Eu rogŭ pe d-nii juraţĭ, ca sĕ judece din şire şi nu dintre şire, şi décă aşa vorŭ procede, atuncĭ se vorŭ convinge, că nu se cuprinde în acestŭ articlu altceva, decâtŭ — precum a ḑisŭ şi d-nulŭ procurorŭ — multă naivitate şi fórte mare încredere către Maghiarĭ. Căcĭ pentru D-ḑeu, nu e naivitate şi sinceritate, când noi spunemŭ ce voimŭ? Asta atâta însemnéză, că ómenii aceştia au numai bune intenţiunĭ. Décă Românii ar fi venitŭ şi ar fi ḑisŭ: acésta o voimŭ, atuncĭ într'adevĕrŭ amŭ merita pedépsa; asta însĕ nu s'a întêmplatŭ, şi chiar de aceea întrebŭ: noi suntemŭ causa, că în ţéra asta esistă atâta neîndestulire? Cugetaţĭ, că décă mĕ veţĭ închide, séu chiar mĕ veţĭ spênḑura, décă mĕ veţĭ nimici, îndată va fi sfêrşitulŭ lumei, séu prin asta veţĭ pune capĕtŭ neîndestulirei?

Cu aceste am ḑisŭ, ce am avutŭ sĕ ḑicŭ. Rogŭ pe d-nii juraţĭ, sĕ 'şĭ ia séma de trei orĭ, cum vorŭ judeca, căcĭ nu e vorba numai de noi ci şi de alţii. Numai pentru aceea ne judecaţĭ, pentru ce se cuprinde în acestŭ articlu, nu însĕ şi pentru acelea ce se presupunŭ despre noi, căcĭ la din contra, nu veţĭ judeca pe aceia, pe carĭ voiţĭ ai judeca, ci pe alţii.

Eu nu mĕ genezŭ a ocupa locŭ la acéstă fóiă şi nicĭ nu mĕ temŭ, că mĕ va combate cineva, când susţinŭ, că Românii transilvănenĭ au aicĭ ómenĭ, carĭ vorbescŭ sincerŭ şi apriatŭ. Dorinţa, ca Românii se posédă tóte drepturile desvoltărei, nu e numai a mea şi a d-lui Păcuraru, décă veţĭ întreba de omulŭ ţĕranŭ, încă asta o va dori.

Apĕrarea mea deci constă în aceea: décă am sedusŭ poporulŭ, atuncĭ condamnaţi-mĕ, ér décă numai atâta am făcutŭ ce am espusŭ mai susŭ, atuncĭ nu potŭ sĕ fiu condamnatŭ.

DIVERSE.

Statua lui Lazarŭ. — Cetimŭ în „Epoca:“ Orĭ-ce Ungurŭ adevĕratŭ este astăḑĭ convinsŭ, că mama Eva şi tata Adam mâncau numai papricaşŭ şi jucau ceardaşulŭ în mijloculŭ raiului, în aplausele frenetice ale publicului, compusŭ din felurimĭ de bidigănii. De asemenea nu se îndoiesce astăḑĭ nimenĭ, că Moise a vorbitŭ cu Iehova ungauresce şi că atâtŭ Christosŭ, câtŭ şi Lazărŭ celŭ înviatŭ din morţĭ au fostŭ Ungurĭ néoşĭ, cu pintenii câtŭ róta carului. Acum étă ce ne mai povestesce »Pester Lloyd“ care fiindŭ organŭ oficiosŭ trebue creḑutŭ pe cuvêntŭ: „Statua unui Ungurŭ în Bucurescĭ. La 5 c., s'a desvĕlitŭ în Bucurescĭ, în grădina botanică, statua de marmoră a Ungurului George Lazărŭ. Acum 70 de anĭ Lazărŭ a trecutŭ la Bucurescĭ din Nagy-Dissznod. Elŭ a deschisŭ acolo o scólă şi a fostŭ unŭ apostolŭ alŭ culturei latine. Elŭ a devenitŭ óre-cum reformatorulŭ Românilorŭ, carĭ dreptŭ recunoscinţă, l'au eternisatŭ în marmoră.“

Puterea ciclonului. — Pustiirile pricinuite de ciclonulŭ din urmă în provinciile din centrulŭ statelorŭ unite suntŭ fórte marĭ. S'au prăpăditŭ 25 de oraşe din Ohio. Suntŭ o mulţime de victime.

O asemănare ciudată. — Iacobŭ I alŭ Angliei întrebà odată pe cancelarulŭ sĕu Baconŭ, ce ideă are despre ambasadorulŭ francesŭ, unŭ omŭ de statură înaltă, care tocmai avuse o audienţă la rege.— »Sire, rĕspunse Baconŭ, ómenii de astfelŭ de înălţime sémănă adeseorĭ caselorŭ cu 5 caturĭ, celŭ mai de susŭ e de obiceiu fórte prostŭ întocmitŭ.«

Bibliografiă.

Şematismulŭ ven. clerŭ alŭ archidiecesei metrop. gr. cat. de Blaşiu pe an. 1886. Acestŭ şematismŭ conţine interesante date statistice. Elŭ ne arată în ordine alfabetică numele tuturorŭ cantorilorŭ, învĕţătorilorŭ, preoţilorŭ, protopopilorŭ şi Episcopilorŭ din Archidiecesa gr. cat. a Blaşiului; numele teologilorŭ absoluţĭ şi nechirotoniţĭ, a acelorŭ din seminarulŭ archidiecesanŭ din Blaşiu, din colegiulŭ s. Atanasiu din Roma, din seminarulŭ centralŭ din Budapesta, precum şi a tuturorŭ teologilorŭ esternĭ şi a elevilorŭ preparandialĭ din Blaşiu. Apoi consemnarea scolarilorŭ românĭ aflătorĭ în noulŭ seminarŭ întemeiatŭ de Escelenţia Sa actualulŭ Metropolitŭ, D-lŭ Dr. *Vancea*, precum şi a tuturorŭ celorŭ provĕḑuţĭ cu stipendii din fundaţiunile archidiecesane. Mai importantă este însĕ consemnarea tuturorŭ parochielorŭ şi ale filialelorŭ ţinĕtóre din Blaşiu. Pentru fiă-care comună sĕ arată: comitatulŭ şi cerculŭ de care sĕ ţine, *limba* care se vorbesce, gara şi posta ultimă. Apoi anulŭ edificărei bisericei, numĕrulŭ scolarilorŭ românĭ gr. cat. şi consemnarea sufletelorŭ. Se póte procura dela „Librăria seminarului archidiecesanŭ din Blaşiu. Ar fi de doritŭ sĕ se publice unŭ asemenea şematismŭ şi alŭ archidiecesei metropolitane gr. or.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

maĭ cuteza a-ĭ maĭ pune vre-o pedecă în călĕtoria sa spre Uganda. Şi nicĭ nu se înşelà. Vasele, care acuma erau de ajunsŭ pentru transportulŭ celorŭ 685 ómenĭ şi al lucrurilorŭ, trecură fără a fi atacate prin canalulŭ ce desparte grupa Bumbireh de continentŭ. Când veniră faţă în faţă cu insula, sĕlbaticiĭ erau din nou gata de luptă, acuma însă numaĭ câte-va puşcăturĭ îĭ puseră în fugă pe ceĭ maĭ mulţĭ. Ceilalţĭ se apropiară de călĕtorĭ şi le spuseră, că nu maĭ au poftă de luptă. Astfelŭ Stanley îşĭ putù urma neîmpedecatŭ călĕtoria.

In 8 Augustŭ ajunse flotila la insula Musira, în 12 la gura rîuluĭ Alexandrei şi la 20 în sînulŭ Buca la Nankuma în Uganda.

CAPITOLULŬ X.

Amânare fără voiă a călĕtorieĭ. — Unŭ rĕsboiŭ în centrulŭ Africeĭ. — Puterea armată a luĭ Mtesa şi a seminţieĭ Vavuma. — Lipsă de reuşită. — Stanley dă unŭ sfatŭ bunŭ, care însă e urmatŭ numaĭ pe jumĕtate. — Solia este omorîtă. — Părerea unuĭ principe negru despre Albĭ. — Trecerea luĭ Mtesa la Creştinismŭ. — Douĕ lupte pe apă. — Mtesa uită, că s'a făcutŭ creştinŭ. — Stanley îlŭ reţine pe împĕratulŭ dela o faptă sângerósă. — Stanley îĭ ajută luĭ Mtesa sĕ-ĭ învingă pe duşmanĭ printr'o înşelăciune. — Se încheiă pace.

Stanley lăsà luntrile în Nankuma şi 'şĭ urmà călĕtoria pe uscatŭ. Mtesa trimise înaintea luĭ maĭ multe soliĭ, care sĕ'lŭ salute şi sĕ'lŭ asigureze de nestrămutata prietenia a împĕratuluĭ. Vêslele, ce i se răpiseră în Bumbireh şi pe care le adusese Magassa cu dênsulŭ, âncă i se reînapoiară.

Maĭ înainte âncă auḑise călĕtorulŭ nostru, că Mtesa are rĕsboiŭ cu populaţiunea revoltată din Uvuma.

Uvuma este o insulă din canalulŭ luĭ Napoleon, tributară împĕratuluĭ. Locuitoriĭ de aicĭ (Vavuma) nu voiseră a plăti tributulŭ cuvenitŭ, prădaseră maĭ multe ţinuturĭ de ale împĕratuluĭ, aĭ cărorŭ locuitorĭ fură prinşĭ şi duşĭ ca sclavĭ. Mtesa hotărîse sĕ pedepséscă pe ceĭ rĕsculaţĭ.

Stanley se îndreptà spre nordŭ-ostŭ, la tabăra împĕratuluĭ. Acésta se afla lângă Nilulŭ Victorieĭ, pe care Stanley îlŭ socotesce de singura scurgere a laculuĭ de acelaşĭ nume. Nu departe de lacŭ forméză Nilulŭ unŭ cataractŭ grandiosŭ, căḑêndŭ peste nişte stâncĭ crescute cu muşchiŭ şi cu alte diferite plante. Vaganda numescŭ acestŭ cataractŭ „Pietrile.“ Când sosi călĕtorulŭ nostru la rîulŭ, despre care e vorba, vĕḑù în partea cealalta a luĭ unŭ locŭ fórte întinsŭ, ocupatŭ de tabăra împĕrătéscă. Doĭ ómenĭ trimişĭ anume veniră înaintea luĭ, ca sĕ'lŭ conducă la Mtesa.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

18 din Maiŭ st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	104.45
Rentă de hârtiă 5%	95.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	153.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117.75
Bonurĭ rurale ungare	105.10
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.10
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.10
Bonurĭ rurale transilvane	105 20
Bonurĭ croato-slavone	105.20
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123.75
Renta de hărtiă austriacă	85.20
Renta de arg. austr.	85.40
Renta de aurŭ austr.	115 70
Losurile din 1860	138 20
Acțiunile băncel austro-ungare	877 —
Act. băncel de creditŭ ung.	288.—
Act. băncel de creditŭ austr.	281.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
Napoleon-d'orĭ	10.03
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.95
Londra 10 Livres sterlinge	126.70

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 5 Maiŭ st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	90—	91—
Renta rom. amort. (5%)	94—	94½
» convert. (6%)	86—	87—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	33½
Credit fonc. rural (7%)	102½	103½
» „ „ (5%)	87½	88—
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	91—	92—
» » » (5%)	82—	82½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 —	15—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00—	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 17 Maiŭ st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.72
Argint românesc	»	8.65	»	8.70
Napoleon-d'orĭ	»	10.01	»	10.04
Lire turcescĭ	»	11.25	»	11.28
Imperialĭ	»	10.25	»	10.28
Galbenĭ	»	5.90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	123.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Mostre sĕ trimitŭ la cerere gratis și franco.

Comandele din afară sĕ vorŭ esecuta cu cea mai mare punctualitate.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ (	—	—	12.50	—
(	—	—	1.09	—
Timișŭ	—	—	1.40	—
Brașovŭ (	—	—	2.27	—
(	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Hașfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighișóra (	10.29	—	8.01	—
(	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediașŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 / 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blașiu	1.30	—	11.29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.47	—
Teiușŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1 04	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2.07	—
Ghirisŭ	4.09	—	3.03	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Clușia (	5.56	—	5 35	—
(	6.16	—	—	8.00
Nedeșdu	6.37	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.53	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.08	—	—	9.34
Stana	7 34	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.55	—	—	11.04
Ciucia	8.35	—	—	12 17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	—	—	2.05
Mező-Telegd	10 06	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.35	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.41	—	—	4.05
(	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena (	—	—	10.50	—
(	3.00	8.50	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu (	10.01	—	5.05	6.43	—
(	10.26	—	—	7.03	—
Apahida	10.52	—	—	7.26	—
Ghiriș	12.37	—	—	8.51	—
Cucerdea (	1.36	—	—	9.31	—
(	1.48	—	—	9.43	—
Uióra	1.57	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	2.06	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.46	—	—	10.24	—
Teiușŭ	3.01	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	3.45	—	—	11.28	—
Blașŭ	4.06	—	—	11.44	—
Micăsasa	4.45	—	—	12.18	—
Copșa mică	5.05	—	—	12.36	—
Mediașŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	—	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	—	—	7.14	1.09
(	—	—	—	—	1.50
Timișŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ (	—	—	—	—	3.23
(	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	—	4.53
(	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok (	11.02	—	11.40
(	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10.10	—	12.24
Șibotŭ	10.34	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	—	8.18
Aradulŭ nou	6.23	—	8.32
Németh-Ságh	6.48	—	8.51
Vinga	7.19	—	9.07
Orczifalva	7.38	—	9.20
Merczifalva	7.56	—	9.32
Timișóra	8.42	—	10.09

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Hațegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Banița	—	3.35	6.07
Petroșenĭ	—	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.02	—	5.00
Merczifalva	6.40	—	5.50
Orczifalva	6.52	—	6.07
Vinga	—	—	6.32
Németh-Ságh	—	—	6.53
Aradulŭ nou	—	—	7.24
Aradŭ	—	—	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9.33	—
Banița	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10.54	—
Pui	8.50	11.37	—
Hațegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10.53	1.35	—

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.